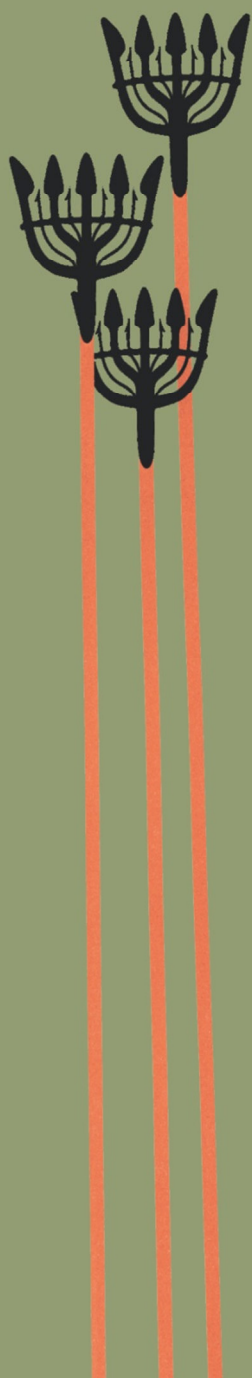

BLEKINGE MUSEUM

Rapport 2015:19

Renovering av stenbalkbro, Kvallåkra 1:5

Antikvarisk medverkan, 2015

Jimmy Juhlin Alftberg

Rapport 2015:19

Renovering av stenbalkbro, Kvallåkra 1:5

Antikvarisk medverkan, 2015
Asarum/Hällaryd socken
Karlshamn kommun
Blekinge län

Jimmy Juhlin Alftberg

Blekinge museum

Borgmästaregatan 21
371 35 Karlskrona

Växel: 0455-30 49 60 vardagar 8-16
Reception: 0455-30 49 85

www.blekingemuseum.se

© 2015 Blekinge museum

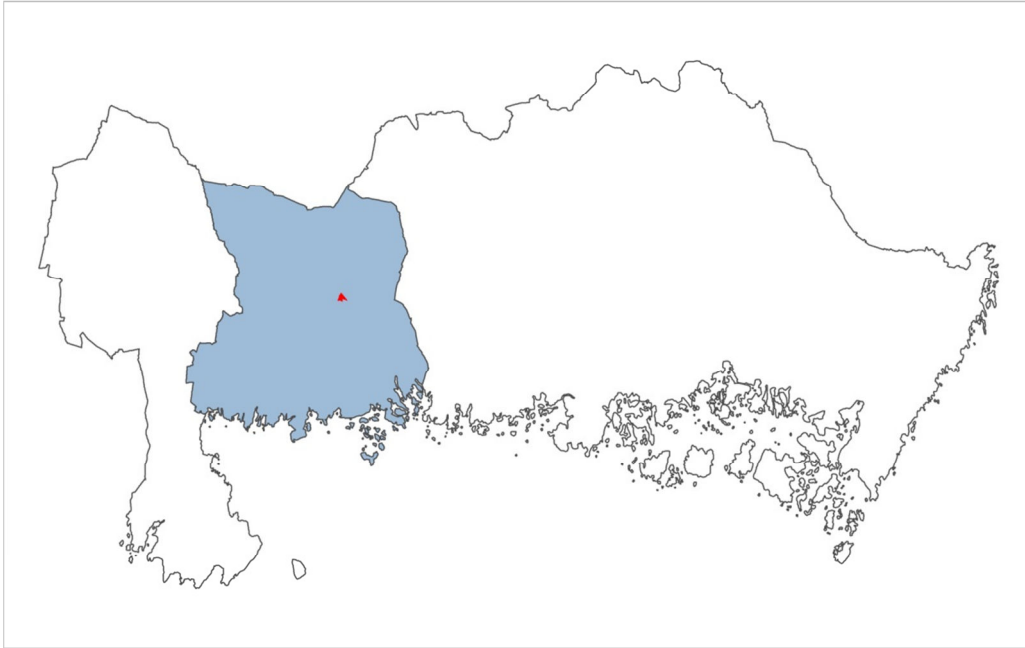
Omslagsfoto: Vy mot norra brosidan, under arbetet.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

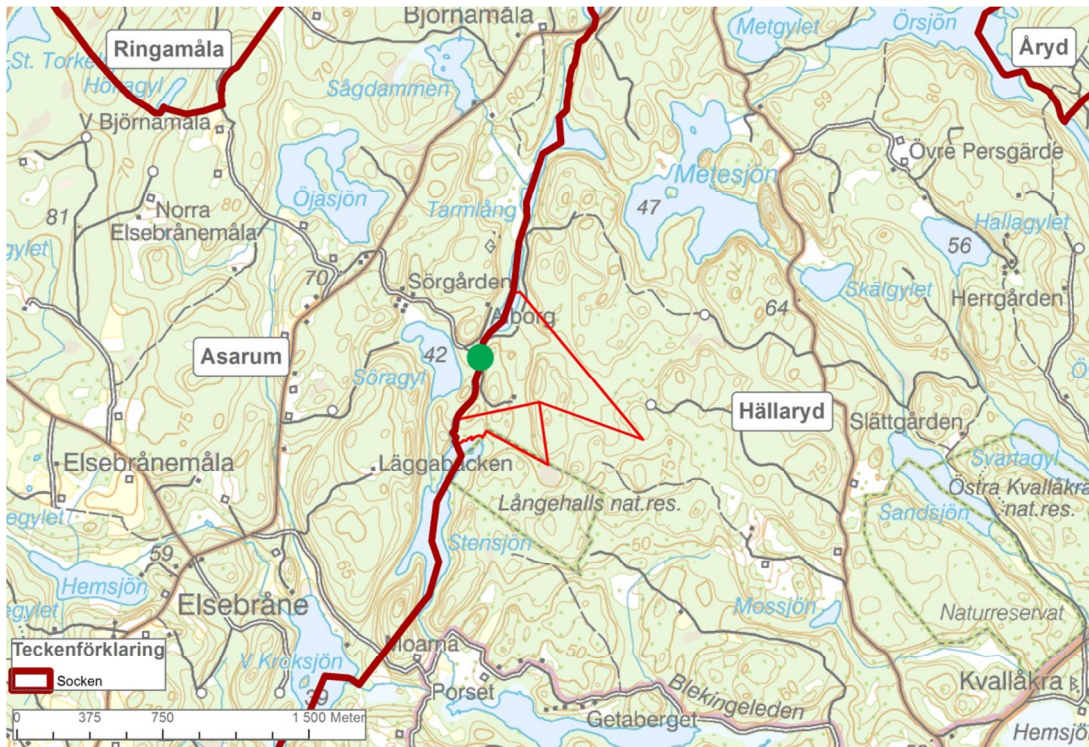
Stenvalvsbron i Södra Åsum - renoveringen 2015

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	5
Administrativa uppgifter	5
Skadebild	5
Utförda åtgärder	7
Iakttagelser under restaureringen	7
Avvikelser från arbetshandlingarna	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Övriga handlingar med relevans för ärendet	9

Karlsbarn kommun, broplatsen markerad.

Gränsen mellan Asarum och Hällaryd socken, broplatsen markerad med grön prick.

Sammanfattning av utförda åtgärder

Stenbalkbron har grävts ur och bägge brosidorna, inklusive stengardisterna, har rättats upp. Därefter har återfyllnad skett med makadam och ny nivellerad farbana lagts.

Administrativa uppgifter

Objekt	Stenbalkbro över Siggarsån
Socken	Gränsen mellan Asarum och Hällaryd
Kommun	Karlshamn
Arbetshandlingar	-
Länsstyrelsens diarienummer	436-4103-15
Blekinge museums diarienummer	BM2015-212
Byggherre/beställare	Jan Urge
Entreprenör	Rolfs gräv, Mörrum
Antikvarisk medverkan	Blekinge museum genom Jimmy Juhlin Alftberg
Byggnadstid	November 2015
Antikvarisk slutbesiktning	2015-11-10
Bidrag till kulturmiljövård	50%, 28 500 kr samt bidrag till antikvarisk medverkan
Rapport granskad av	Mikael Henriksson

Skadebild

Bron, som i teknisk benämning är en stenbalkbro, uppfördes under början av 1900-talet i samband med utdiktningensarbeten/utvidgning av Siggarsån. Bron är till sin helhet uppförd i kallmur med grov- och fintuktad sten, och är vid brosidorna försedd med stengardister (fyra stycken på den södra och tre på den norra brosidan). Stengardisterna har tidigare varit utrustade med navföljare av trä, men i dagsläget finns bara bultarna kvar.

Skadebilden samlades i huvudsak till norra brosidan, där stenmaterialet sedan flera år tillbaka börjat kraga ut inom de övre delarna – sannolikt alstrat genom trycket från timmerlastbilar och skogsmaskiner, eventuellt i kombination med materialbortfall från brokärnan i samband med regnvatteninfiltrering. Viss utkragning hade skett på södra brosidan.

Utkragningen på norra brosidan, som i det närmaste kunde liknas vid en stor ”buk”, var vid de nedre bärande stenbalkarna försumbar medan det översta skiftet som mest – på mittenpartiet – sköt ut en meter i förhållande till de orubbade norra landfästena (fig. 2).

Fig. 1. Södra brosidan, under arbetet.

Fig. 2. Norra brosidans utbuktning, under arbetet.

Utförda åtgärder

Brokärnan grävdes till största delen ur, sektionvis, med hjälp av en bandgående grävmaskin. Därefter vidtog uppriktning och stabilisering av övre delen av den södra brosidan (fig. 1). Därpå skedde nedmontering av den södra brosidan, vars stenar noga numrerats med gul krita för att säkerställa ett återbördande i rätt ordning. Återuppförandet av brosidan skedde därefter på enklaste vis med hjälp av både maskin- och handkraft. I samband med arbetet återanvändes de befintliga järndubbarna, vilka förankrar stengardisterna i underliggande stenskit. Inget murbruk användes under arbetet. Avslutningsvis återbördades en ny brokärna bestående makadam (fraktion 11–16, tagen från NCCs stembrott i Kylinge) och delvis tillbakalagt, ursprungligt kärnmaterial. Överblivet ursprungligt fyllnads-material ströddes ut i anslutning till nordvästra landfästet. Farbanan täcktes därefter med bergkross (fraktion 0–32, tagen från Sternökrossen). Materialet komprimerades varsamt med en 90 kg markvibrator (fig. 4).

I ett senare skede kommer även – enligt muntlig uppgift från entreprenören – ett slitlager att läggas över bron, bestående av finare bergkross (fraktion 0–16, som avses hämtas från Sternökrossen).

lakttagelser under restaureringen

Norra brosidan befann sig innan arbetet i rasmoget skick och det bör betraktas som en lyckosam omständighet att denna del ännu inte hunnit kollapsa.

Stengardisterna, vilka visade sig vara dubbade mot underliggande stenar, har någon gång efter uppförandet förankrats på insidan – strax under farbanans slitlager och nedåt – med ett påfallande grovt cementbruk (fig. 3).

Brokärnan, som bör bedömas vara original, utgjordes av ett tämligen fint och ”sandstrandslikt” grusmaterial, med inslag av sten, troligtvis lokalt uppgrävt (i området finns flera sjöar).

Avvikelser från arbetshandlingarna

Arbetshandlingar saknas. Inga avvikelser har noterats utifrån muntlig redogörelse gällande reparationens utförande.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Arbetet är utfört i enighet med Länsstyrelsens bidragsbeslut. Entreprenören har visat synnerligen gott handlag i sättet att arbeta med kallmurad stenkonstruktion.

Fig. 3. Stengardist med äldre cementförstärkning.

Fig. 4. Södra brosidan efter arbetet.

Fig. 5. Norra brosidan efter arbetet.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2015-09-21 Länsstyrelsens bidragsbeslut

Karlskrona 2015-11-18

Jimmy Jublin Alftberg

Rapportserie 2015

Blekinge museum

- 2015:1 **Lösens kyrka arkeologisk förundersökning.** Lösens sn, Karlskrona kommun
- 2015:2 **Översyn, omkonservering och gallring av metaller ur Blekinge museums arkeologiska samling.** Intern rapport
- 2015:3 **Snarket, Hallarum 17:1 Arkeologisk undersökning 1998.** Jämjö socken, Karlskrona kommun
- 2015:4 **Hästholmen 1:67. Arkeologisk efterundersökning.** Torhamns socken, Karlskrona kommun
- 2015:5 **Fornlämning 55:1 Skavet, Inlängan s:1. Arkeologisk undersökning 1989 av skadad hustomtning.** Torhamns socken, Karlskrona kommun
- 2015:6 **Väg 27 förbi Backaryd till Hallabro. Särskild utredning steg 1.** Backaryd och Ölgehult socknar, Ronneby kommun
- 2015:7 **VA-ledning Hosaby.** Mjällby socken, Sölvesborgs kommun
- 2015:8 **Nedläggande av fiberkabel på Torhamnslandet. SU-antikvarisk kontroll.** Jämjö socken, Karlskrona kommun
- 2015:9 **Stiby 28:1. Arkeologisk förundersökning.** Mjällby socken, Sölvesborgs kommun
- 2015:10 **Trummenäs. Arkeologisk förundersökning.** Ramdala socken, Karlskrona kommun
- 2015:11 **Siretorp 3:2 Arkeologisk förundersökning.** Mjällby socken, Sölvesborgs kommun
- 2015:12 **Kristianopel 10:49 Västergatan, FU och SU.** Kristianopels socken, Karlskrona kommun
- 2015:13 **Efterundersökning Västra Vång 2012 Johannishus 1:2.** Hjortsberga socken, Ronneby kommun
- 2015:14 **Skadebesiktning av Kristianopels befästningsverk,** Kristianopels socken, Karlskrona kommun
- 2015:15 **Sölve 23:3 Arkeologisk förundersökning.** Sölvesborgs socken, Sölvesborgs kommun
- 2015:16 **Fysiska åtgärder på milstenar i Blekinge 2015.** Backaryd-, Jämjö-, Kristianopel-, Ronneby-, Rödeby- och Ölgehult socken. Ronneby och Karlskrona kommun
- 2015:17 **Sissebäck 1:3 m.fl., Kämpaslätten, Grönadal,** Arkeologisk förundersökning. Sölvesborgs socken, Sölvesborgs kommun
- 2015:18 **Marielund 3:2.** Arkeologisk förundersökning av boplatzlämningar RAÄ Nätraby 150 och 151. Nätraby socken, Karlskrona kommun.
- 2015:19 **Renovering av stenbalkbro, Kvallåkra 1:5.** Asarum/Hällaryd socken, Karlshamns kommun. Antikvarisk medverkan 2015.

